

РЕШЕНИЕ

№ 6343

гр. София, 03.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 40 състав,
в публично заседание на 07.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Дияна Николова

като разгледа дело номер **3465** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл.63 от Закона за културното наследство /ЗКН/.
Образувано е по жалба на [фирма], представлявано от управителя Ш. Г., срещу Заповед № РД9Д-9/22.02.2021г. на заместник-министъра на културата А. Г., с която на основание чл.58, ал.1 и ал.2 ЗКН е деклариран обект „Къща на Ш.“, [улица], Район „Т.“, [населено място], ПИ 68134.1001.529, с класификация на единична архитектурно-строителна недвижима културна ценност, с предварителна категория „ансамблово значение“; определени са режими за опазване на недвижимата културна ценност; териториален обхват и граници на недвижимата културна ценност и охранителната ѝ зона.

Жалбоподателят моли за отмяната на заповедта като незаконосъобразна – издадена при неправилно установена фактическа обстановка и неправилно приложение на материалния закон, въз основа на което прави искане за отмяната ѝ. Претендира присъждане на направените по производството разноски. В съдебно заседание изложеното в жалбата и направеното с нея искане се поддържат чрез адв.О., който навежда, че в хода на административното производство не са събрани доказателства за наличието на материалноправните предпоставки за издаване на оспорения акт. Аргументите за обявяването на сградата за архитектурно-строителен паметник били семпли като представлявали описание на сградата и времето, през което е създадена, без да се посочва защо е с историческа памет, в какво се изразява нейната историческа и културна ценност и с какво допринася за националната идентичност. Предвид това намира, че документите, представляващи административната преписка по издаване на

оспорения акт, не доказват наличието на законовите предпоставки за издаването му. Представя списък на разноските.

Ответникът по оспорването, чрез юр.Н. в съдебно заседание, моли за отхвърлянето на жалбата като неоснователна. Намира, че административният орган е изпълнил процесуалните си задължения и в хода на административното производство са събрани достатъчно доказателства за научната и културна стойност на сградата. Претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение. Възразява срещу прекомерността на заплатеното адвокатско възнаграждение. В писмени бележки по съществуването на спора мотивира, че административното производство е започнало с изготвянето на Ф. 1 по чл.28 от Наредба № 3/10.07.2019г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности /наредбата/ по заявление вх.№ 0700-503/17.03.2020г., подадено от Столична община с искане за предоставяне на статут на сградата. В този смисъл разпоредбите на посочената наредба били спазени стриктно. Установено било в хода на административното производство, че „Къща на Ш.“ попада в обхвата на територия с културно – историческо наследство със статут на групова недвижима културна ценност – „Зона Руски паметник – Б. /ж-4/“ в [населено място]. Преценено било, че сградата е традиционен представител на жилищната архитектура от 20-те години на миналия век, съхранена в близък до първоначалния си вид и в добро конструктивно състояние като запазените екстериорни и архитектурни елементи позволяват възстановяването ѝ в автентичния ѝ вид. Изготвеното предложение на НИИКН, към което са представени временни режими за опазване на сградата, било разгледано на заседание на Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимото културно наследство и прието единодушно.

Прокурор от Софийска градска прокуратура, редовно призована, не взема участие в производството по делото и не изразява становище по законосъобразността на оспорения акт.

Съдът, като се запозна с доводите на страните и доказателствата по делото, намира следното от фактическа и правна страна:

С нотариален акт за покупко-продажба на недвижим имот № 50, том I, рег.№ 1686, дело № 42/2002г. /л.124 по делото/ оспорващото дружество се легитимира като собственик на поземлен имот, находящ се в [населено място], [улица], съставляващ имот пл.№ 13 от квартал 361 по плана на [населено място], м.“ГГЦ-Г-6“ – I част, с площ от 460 кв.м, заедно с построената в него жилищна сграда, състояща се от сутерен, два етажа и подпокривно пространство, със застроена площ от 126,50 кв.м, като съгласно действащия регулационен план, одобрен със Заповед № РД-50-09-135/10.06.1992г. имотът е включен в УПИ XII-за училище.

От приложената по делото административна преписка /съгласно изявление на пълномощника на ответника в с.з. на 07.10.2021г., представена в цялост/ се установява съставен фиш № 1 по чл.28 от Наредба № 3/10.07.2019г. – предварителна оценка за деклариране на единична недвижима културна ценност /НКН/, л.15 и сл. по делото. Видно от него процесната сграда е известна с името „Къща на Ш.“, не се оспорва собствеността ѝ, местонахождението ѝ и състоянието ѝ към момента /цветно изображение на л.15 и л.16 по делото/. От съдържащите се във фиша цветни изображения се установява, че сградата се намира в лошо състояние – обрушени

фасади, компрометирана дограма /врати и прозорци/, наличие на отпадъци от всякакво естество около нея и вътре в помещенията. Отбелязано е, че сградата попада в обхвата на територия с културно – историческо наследство със статут на групова недвижима културна ценност – „Зона Руски паметник – Б. /ж-4/“ в [населено място]. Според фиша сградата е построена през 1926г. и е традиционен представител на жилищната архитектура от 20-те години на ХХ век. В близост до обекта се намират три сгради от същия период, непосредствената среда на обекта е изградена, не се установяват фактори, които да влияят неблагоприятно на неговото експониране и достъп, не е необходимо определяне на временна охранителна зона. Техническото състояние на обекта е отразено като „добро“ и „лошо“ – сградата е претърпяла пожар като най-силно е засегнат втория етаж във вътрешността; наблюдават се частични разрушения по фасадите, покрива и комините вследствие на атмосферните влияния и системно неподдържане; конструктивното състояние е добро. Въз основа на установеното при извършения оглед и проучването на информацията за сградата е направено предложение за декларирането ѝ като единична НКЦ като традиционен представител на жилищната архитектура от 20-те години на миналия век, съхранена в близост до първоначалното си състояние. Определен е териториалния обхват и граници на НКЦ – посочени като съпадащи с границите на ПИ с идентификатор 68134.1001.529. Предписанията за опазване на НКЦ са: прекратяване на нерегламентирания достъп; демонтиране и съхраняване на повредените елементи от дограмата; почистване на сградата и имота от отпадъци и пр. Изрично е отбелязано, че предложението е изготвено в изпълнение на заявление с вх.№ 0700-503/17.03.2020г. в НИНКН от СО с искане за предоставяне на статут на сградата. Фишът, съдържащ така описаното предложение, е изпратен от директора на Националния институт за недвижимо културно наследство /НИНКН/ до заместник-министъра на културата А. Г. и заведен в Министерство на културата /МК/ с вх.№ 33-00-748/27.11.2020г. /писмо на л.28 по делото/.

Предложението, направено от НИНКН е разгледано от Специализирания експертен съвет за опазване на недвижимите културни ценности /СЕСОНКЦ/ като с решение по т.10 от Протокол № 89 от заседанието, проведено на 30.11.2020г., е прието с единодушие от членовете на съвета, присъствали на заседанието.

Последвало е издаването на оспорената заповед от заместник-министъра на културата А. Г.. Както се посочи по-горе тя е с правно основание чл.58, ал.1 и ал.2 ЗКН. Освен декларирането на НКЦ, определяне на границите и територията ѝ и предписанията за опазването ѝ, със заповедта е разпоредено тя да бъде вписана в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности към НИНКН. Съобщаването на заповедта е наредено да бъде извършено чрез обнародване в Държавен вестник, съгласно чл.65, ал.2 ЗКН. Заповедта е посочено, че на основание чл.72, ал.1 АПК, следва да се съобщи по реда, по който е направено уведомлението по чл.66 АПК като е посочено, че може да се обжалва по реда на АПК пред Административен съд София-град в едномесечен срок от съобщението за издаването ѝ.

Други доказателства от значение за правния спор не са ангажирани.

Въз основа на така установеното съдът прави следните изводи:

По допустимостта на жалбата:

Съгласно разпоредбата на чл.63 ЗКН заповедите за деклариране, за отказ от деклариране, за прекратяване или за отказ за прекратяване на временни режими за опазване се обжалват в 14-дневен срок от съобщаването им по реда на

Административнопроцесуалния кодекс. По арг. от посочената разпоредба и чл.21, ал.1 и чл.145, ал.1 АПК съдът приема, че е сезиран с допустима жалба – подадена срещу подлежащ на оспорване пред съд индивидуален административен акт, от лице, което е негов адресат и чиято правна сфера той засяга неблагоприятно предвид установените ограничения в ползването на имота и дадените задължителни предписания. Съдът приема, че обжалването е реализирано в преклузивния срок за обжалване при съобразяване на следното:

Съгласно чл.59, ал.2 ЗКН заповедите за деклариране, за отказ за деклариране и за прекратяване на временните режими за опазване се съобщават при условията и по реда на чл.61 от Административнопроцесуалния кодекс. Съгласно чл.61, ал.1 АПК административният акт, съответно отказът да се издаде акт, се съобщава по реда на чл.18а в тридневен срок от издаването му на всички заинтересовани лица, включително на тези, които не са участвали в производството. Посоченият ред не предвижда възможност актът да се съобщава чрез обнародване на съобщение за издаването му в Държавен вестник. Изричното разпореждане в тази насока, съдържащо се в оспорената заповед, а именно актът да се обнародва в Държавен вестник, съгласно чл.65, ал.2 ЗКН кореспондира с разпоредбите в АПК, регламентиращи производството по издаване на общи административни актове, какъвто оспорената заповед не представлява. Този извод следва от разпоредбите на Раздел II от Глава пета на ЗКН. Дори да не бъде споделен този извод, то чл.59, ал.2 ЗКН предвижда реда за съобщаване. След като той не е спазен, а именно до собственика на имота не е отправено нарочно съобщение за издадената заповед, не е налице редовна процедура по съобщаване. Съответно 14-дневният срок по чл.63 ЗКН не е започнал да тече и жалбата, по която е образувано настоящото производство е подадена в срок. Дори да не бъде споделено това виждане, в оспорената заповед е указано, че може да бъде обжалвана в едномесечен срок от съобщаването по чл.66 ЗКН. То, съгласно доказателствата на л.140-144, е направено на 22.02.2021г. или жалбата следва да бъде подадена най-късно до 22.03.2021г. според указаното от административния орган. Видно от куриерска разписка на л.11 по делото, жалбата е подадена по пощата на 22.03.2021г., а именно в указания от ответника срок.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Като извърши дължимата на основание чл.168, ал.1 АПК проверка за законосъобразност на оспорения акт освен на основанията, сочени от оспорващия и на всички основания по чл.146 АПК, съдът приема следното:

Съгласно разпоредбата на чл.58, ал.1 ЗКН декларирането на обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности се извършва със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър. В конкретния случай оспорената заповед е издадена от заместник-министъра на културата А. Г. като правомощията по посочената по-горе разпоредба са й делегирани от министъра на културата със Заповед № РД09-1089/17.11.2020г. /т.3 от нея/, което обосновава извод, че процесният административен акт е издаден от компетентен административен орган в пределите на предоставената му власт.

При издаване на оспорения акт е спазено изискването за форма, регламентирано в чл.59 АПК – заповедта е издадена в писмена форма и съдържа реквизитите по ал.2 на посочената разпоредба. За мотиви на акта следва да бъдат възприети и доказателствата за всички извършени в хода на административното производство процесуални действия. Съгласно трайно установената съдебна практика мотивите на

акта могат да бъдат изложени и отделно от него, а когато той се основава на предхождащо решение на помощен орган, както е в настоящия случай, и административният орган е възприел неговите мотиви, то достатъчно е изрично позоваване на това решение - в този смисъл тълк.р. № 16/1975 г. на ОСГК на ВС. В настоящия случай мотивите за издаване на оспорената заповед се съдържат, както в предложението на директора на НИНКН, така и в приложените към него документи и материали, представляващи част от административната преписка.

При издаването на оспорената заповед обаче, са допуснати съществени процесуални нарушения, което мотивира извод за нейната незаконосъобразност.

На първо място, макар собственикът на имота да е бил известен, респ. лесно установим при наличие на публичен имотен регистър, до него не е отправено уведомление за образуването на административното производство по реда на чл.26, ал.1 АПК. Както се посочи по-горе, оспорената заповед представлява индивидуален административен акт и за образуването на производството по издаването ѝ административният орган дължи уведомяване на известните заинтересовани граждани и организации. Единственото уведомление за образуването на производството е това по чл.66 АПК с рег.№ 33-00-748/19.01.2021г. /л.138-139/, публикувано на интернет страницата на МК на 20.01.2021г., съгласно доказателствата на л.133-л.137 по делото. Разпоредбата, както се посочи по-горе, е неприложима към настоящия случай.

Посоченото нарушение е съществено тъй като е препятствало правото на участие на жалбоподателя в производството, гарантирано от чл.34 АПК, съответно правото му да ангажира всички допустими доказателства за защита на интересите си. От друга страна допуснатото нарушение е довело до издаване на акта при неизяснена фактическа обстановка – жалбоподателят е собственик на сградата и имота, в който се намира тя от 2002г., с оглед което би могъл да представи относими към случая доказателства, снимки и пр., установяващи състоянието на къщата към онзи момент и във времето до издаване на оспорения акт.

Разпоредбата на чл.58, ал.1 ЗКН предвижда, че декларирането на обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности се извършва със заповед на министъра на културата или оправомощен от него заместник-министър по предложение на директора на НИНКН, въз основа на предварителната оценка по чл.57, ал.3 и 4. Предложението включва предварителна категоризация, класификация и временни режими за опазване на тези обекти. Съгласно чл.57, ал.3 ЗКН предварителната оценка по чл.56, т.3 - установяване на признаци на изследвания обект като недвижима културна ценност, се извършва от НИНКН въз основа на научната оценка на лицата по ал.1 и 2, по реда на наредбата по чл.50, ал.2. Визираната в текста наредба е Наредба № 3/10.07.2019г. за реда за идентифициране, деклариране, предоставяне на статут и за определяне на категорията на недвижимите културни ценности, за достъпа и подлежащите на вписване обстоятелства в Националния публичен регистър на недвижимите културни ценности, обн. ДВ, бр.57/19.07.2019г., в сила от 19.07.2019г. Съгласно нейните разпоредби идентифицирането на обектите на недвижимото културно наследство включва: 1. издирване - локализиране и установяване на основната видова принадлежност на обекта чрез обхождане и оглед на място и/или изследване на архивни и материални свидетелства; 2. изучаване - интердисциплинарен научноизследователски процес, обхващащ проучване на място, разкриване на научната и културната характеристика на обекта и документиране; 3. издаване на предварителна оценка за установяване на признаци на изследвания обект

като НКЦ – чл.4. Според чл.5, ал.4 дейностите по издирване и изучаване предоставят следните данни за изследвания обект: 1. наименование; 2. местоположение и териториален обхват; 3. собственици, концесионери и ползватели; 4. исторически данни за създаването и развитието на обекта и неговата среда; 5. основни характеристики на обекта и неговата среда - устройствена и пространствена структура, принадлежност към определен исторически период, към определена научна и културна област; 6. актуално състояние и функции на обекта и неговата среда.

За извършване на дейностите по издирване и изучаване по искане на НИИКН държавните и общинските администрации са длъжни предварително да предоставят: 1. за посочен от НИИКН териториален обхват: кадастрална карта или извадка от карта на възстановената собственост и горскостопански планове с отразени съществуващи към момента декларирани обекти на недвижимото културно наследство или НКЦ и копия от действащите за съответната територия устройствени планове; 2. идентификатори по кадастрални карти на обектите по т.1 или номера на поземлените им имоти по картите на възстановената собственост и данни от действащия план за регулация и застрояване; 3. документи, доказващи правото на собственост на отделните обекти – чл.7.

Според разпоредбата на чл.8 от наредбата резултатите от издирването и изучаването на всички обекти с изключение на археологическите се отразяват във фишове по образец, утвърдени по реда на чл.28. За всички обекти в НИИКН се предоставят копия на хартиен и/или дигитален носител на събрани и проучени текстови, графични, визуални, дигитални и други материали, които се включват в досието на обекта по чл.5, ал.6 /чл.8, ал.3/. Дейностите по идентифициране приключват с изготвяне на предварителна оценка за наличието или отсъствието на признаци на изследвания обект като НКЦ въз основа на резултатите от изучаването/научната оценка, изготвена за обекта /чл.9, ал.1/. Предварителната оценка по ал.1 за всички НКЦ с изключение на обекти, разкрити при спасителни теренни археологически проучвания, се изготвя от НИИКН въз основа на научната оценка на лица по чл.57, ал.1 и 2 от ЗКН /чл.9, ал.2, т.1/.

В настоящия случай от доказателствата по делото се установи на първо място, че собствеността на сградата и имота, в който се намира, не е изследвана. Видно от съставения фиш по чл.28, ал.1 от наредбата, е маркирано единствено, че собствеността е „частна на юридически лица“. На следващо място не е изследвана сградата в достатъчна степен, за да се обоснове извод, че същата представлява или има признаци на НКЦ. Не става ясно и каква е научната и културната стойност и обществената значимост на обекта.

По принцип декларирването на един обект като недвижима културна ценност е предварителен акт като декларираните недвижими обекти подлежат на заключителна оценка във връзка с регистрирането им като културни ценности – чл.61 ЗКН. Според ал.2 на с.р. обаче тази заключителна оценка има за предмет установяване на културната и научна стойност и обществената значимост на обекта, неговата автентичност, степен на съхраненост и взаимодействие със средата и обществото. Съгласно чл.7, ал.1 ЗКН, културна

ценност е нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност, а съгласно чл.9 с.з., недвижимото културно наследство обхваща културни ценности, които са трайно закрепени към земята, включително под водата, както и прилежащата им среда. От разпоредбата на чл.58, ал.1 ЗКН се изяснява, че на деклариране подлежат обекти, които могат да бъдат определени като недвижими културни ценности.

От посоченото в съставения фиш № 1 по чл.28 от наредбата, а именно, че процесната сграда представлява традиционен представител на жилищната архитектура от 20-те години на XX век, не може да се установи наличието на особености в строителството или архитектурата на сградата, определящи я като НКЦ. Заключение в тази насока не е направено. Липсата на изложени мотиви в степен, достатъчна да се прецени приложението на материалния закон, съставлява процесуално нарушение от категорията на съществените тъй като пречатства извършването на преценка за законосъобразност на акта. Тези мотиви не могат да бъдат допълвани от съда, а от друга страна неизлагането на мотиви нарушава правото на защита на жалбоподателя и нарушава посочените основни принципи на административния процес. Безспорно историческото минало, в т.ч. и архитектурните паметници, са част от културното наследство на всяка държава. То трябва да бъде съхранено като една от първостепенните задачи е неговото издирване, класифициране и създаване на мерки, гарантиращи опазването му. Тези мерки обаче не могат да се прилагат в нарушение на законовите разпоредби, в т.ч. ограничаване правото на участие в производството на заинтересованите лица. Това процесуално нарушение правната доктрина възприема винаги като съществено и обосноваващо отмяната на административния акт като незаконосъобразен.

При този извод следва оспорената заповед да бъде отменена като незаконосъобразна. Основателността на жалбата обосновава присъждане на жалбоподателя на направените от него разноски по производството. Такива са доказани в общ размер на 1490 лева, от които 50 лева за заплатена държавна такса по оспорването и 1440 лева за заплатено по банков път възнаграждение по договор за правна защита и процесуално представителство. Посоченото възнаграждение, с оглед нормата на чл.8, ал.3 от Наредба № 1/09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, обема на същественото процесуално представителство и фактическата и правна сложност на делото, съдът намира за прекомерен, съответно възражението на ответната страна по чл.78, ал.5 ГПК за основателно. Предвид това същото следва да бъде редуцирано до 700 лева като бъдат присъдени разноски в общ размер на 750 лева.

По изложените съображения и на основание чл.172, ал.2, чл.173, ал.2 и чл.143, ал.1 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 40-ти състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалбата на [фирма], представлявано от управителя Ш. Г.,
Заповед № РД9Д-9/22.02.2021г. на заместник-министъра на културата А. Г..

ИЗПРАЩА делото като преписка на ответника за ново произнасяне при
съобразяване на дадените в мотивите на настоящото решение указания по
тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА Министерство на културата да заплати на [фирма] сумата в размер
на 750 /седемстотин и петдесет/ лева, представляваща разноски по
производството.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба в 14 - дневен срок от
съобщаването му, чрез Административен съд София - град пред Върховния
административен съд.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на препис от него по
реда на чл.137 АПК.

Съдия: